

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 501

van **CHRIS STEENWEGEN**

datum: 27 maart 2023

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Varkensvlees - Verwerking en consumptie

Zowel in de commissie als in de pers verklaarde de minister dat slechts 30% van een varken hier bij ons wordt geconsumeerd. We hebben met andere woorden veel export nodig om het gehele varken te valoriseren.

1. Welk percentage van de slachtrijpe varkens worden in Vlaanderen zelf geslacht?
2. Welk aandeel wordt levend geëxporteerd om daar te worden geslacht? In welke landen en welk aandeel voor elk van die landen?
3. Hoeveel slachtrijpe varkens worden in Vlaanderen geïmporteerd om hier te worden geslacht? Uit welke landen zijn ze afkomstig?
4. Wat gebeurt er met de karkassen die het resultaat zijn van de slacht hier in Vlaanderen? Welk aandeel van de hier geslachte varkens wordt als volledig karkas geëxporteerd? Naar welke landen en aandeel per land?
5. Hoeveel volledige karkassen van varkens worden geïmporteerd in Vlaanderen? Vanuit welke landen en aandeel per land?
6. Wat gebeurt er met de karkassen die hier in Vlaanderen worden versneden? Welk aandeel daarvan wordt in Vlaanderen in de retail gebracht?
7. Welk aandeel van versneden varkensskarkassen wordt alsnog geëxporteerd? Naar welke landen en aandeel per land?
8. Welk aandeel van de eigen varkensskarkassen wordt in Vlaanderen zelf verwerkt in bereidingen (charcuterie, slaatjes, vleesbereidingen, ...)? Welk aandeel van de eigen karkassen wordt elders verwerkt in bereidingen? Welk aandeel en aandeel per land?
9. Hoeveel ton hier bereide producten o.b.v. varkensvlees wordt geëxporteerd? Naar welke landen en aandeel per land?
10. a) Welke delen van een varken worden hier in Vlaanderen niet gebruikt voor menselijke consumptie? Welk percentageel aandeel van een varken vertegenwoordigt dat? Wat gebeurt met die delen?
b) Indien andere niet-humane consumptie hier bij ons: welke is dat? Welk aandeel neemt die in? Welk aandeel gaat naar de export? Naar welke landen en welk aandeel per land?
11. Er wordt geschermd met het 'vijfde kwartier' van een varken, dat nodig is voor rendabiliteit. Er wordt dan verwezen naar oren en poten.

**Vlaams
Parlement**

Volgen 'oren en poten' een apart verkoopcircuit, los van de rest van een karkas? Welke bestemming hebben die oren en poten? Naar welke landen worden die geëxporteerd? Totaal aandeel voor de export en aandeel per land? Hoe komt de minister aan de uitspraak dat slechts 30% van het varken hier wordt gebruikt?

ANTWOORD

op vraag nr. 501 van 27 maart 2023

van **CHRIS STEENWEGEN**

1. In 2022 zijn circa 97% van de slachtrijpe varkens in Vlaanderen zelf geslacht (Bron: Statbel en Nationale Bank van België, bewerkt door VLAM).
2. Vlaanderen voerde in 2022 282.385 slachtvarkens uit. Dat is 3% van de slachtingen van inlandse varkens in Vlaanderen. Daarnaast voerde Vlaanderen ook 388.037 biggen uit (Bron: Nationale Bank van België bewerkt door VLAM).

De Belgische exportbestemmingen voor levende varkens (slachtvarkens en biggen) in 2022 zijn Spanje (aandeel 37%), Duitsland (aandeel 20%), Nederland (aandeel 16%), Frankrijk (aandeel 10%), Portugal (aandeel 6%), Luxemburg (aandeel 5%), Italië (aandeel 4%), Hongarije en Kroatië (aandeel voor elk van 1%) (Bron: Eurostat, bewerkt door VLAM).

3. Volgens Beltrace werd in 2022 2,7% van de in België geslachte varkens ingevoerd. Deze zijn voornamelijk afkomstig uit Nederland en Frankrijk. Er is eveneens een zeer beperkte invoer uit Denemarken, Luxemburg, Spanje en Duitsland.
4. De karkassen van de varkens die in Vlaanderen geslacht worden, worden ofwel verhandeld als volledig karkas naar binnen- en buitenland, al dan niet na invriezen, ofwel in België versneden, verder verwerkt en verhandeld. Voor 2022 is het aandeel van de hier geslachte varkens die als heel of half karkas worden geëxporteerd, op gewichtsbasis 39%.

Tabel 1 toont de Vlaamse uitvoer van hele of halve karkassen per handelspartner en het aandeel per handelspartner voor 2022. De meerderheid van de hele of halve karkassen gaat richting Polen, Duitsland, Tsjechië, Italië en Roemenië.

Tabel 1. Hoeveelheid hele of halve karkassen, vers, gekoeld of bevroren uitgevoerd door Vlaanderen per land van bestemming, uitgedrukt in tonnage

	2022	Aandeel 2022
Polen	144 896	39,3%
Duitsland	98 605	26,7%
Tsjechië	32 114	8,7%
Italië	19 506	5,3%
Roemenië	17 247	4,7%
Bulgarije	9 111	2,5%
Slowakije	8 347	2,3%
Griekenland	5 920	1,6%
Letland	5 534	1,5%
Hongarije	5 376	1,5%
Litouwen	5 192	1,4%
Nederland	4 843	1,3%
Verenigd Koninkrijk	4 384	1,2%

Slovenië	2 982	0,8%
Spanje	1 115	0,3%
Oekraïne	1 098	0,3%
Kroatië	539	0,1%
Frankrijk	470	0,1%
Moldavië	325	0,1%
Filipijnen	243	0,1%
Montenegro	234	0,1%
Cyprus	210	0,1%
Oostenrijk	160	0,0%
India	83	0,0%
Denemarken	38	0,0%
Overige	64	0,0%
Totaal	368 637	

Bron: Nationale Bank van België, bewerkt door Departement Landbouw en Visserij

5. Tabel 2 geeft de in 2022 in Vlaanderen ingevoerde hoeveelheid hele of halve karkassen weer per land van herkomst. De belangrijkste handelspartners zijn Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk.

Tabel 2. Hoeveelheid hele of halve karkassen, vers, gekoeld of bevroren ingevoerd door Vlaanderen per land van herkomst, uitgedrukt in tonnage

	2022	Aandeel 2022
Frankrijk	5 127	79,3%
Verenigd Koninkrijk	1 055	16,3%
Nederland	242	3,7%
Duitsland	22	0,3%
Spanje	17	0,3%
Totaal	6 464	

Bron: Nationale Bank van België, bewerkt door Departement Landbouw en Visserij

6. De karkassen die niet worden uitgevoerd, worden in België verder versneden en verwerkt tot tal van producten. Enkele mogelijke versnijdingsvormen of deelstukken zijn hammen, schouders, voorstukken, karbonadestrengen en buikspek en daaruit volgende versnijdingen zoals varkenshaas en spiering. Verder wordt varkensvlees ook verwerkt in gehakt en gebruikt in andere bereidingen of worden deelstukken gerookt, gezouten of gedroogd. Tenslotte worden delen van het varken ook gebruikt in de niet-voedingsindustrie.

Er zijn geen cijfers beschikbaar over het aandeel van het verwerkt varkensvlees dat aan de retail in Vlaanderen geleverd wordt.

7. Tabel 3 toont de hoeveelheid door Vlaanderen uitgevoerde deelstukken, per land van bestemming. Dit zijn deelstukken na versnijding van karkassen zonder verdere verwerking zoals drogen of roken. De belangrijke handelspartners voor uitvoer zijn Nederland, Italië, Duitsland, Polen en het Verenigd Koninkrijk.

Tabel 3. Hoeveelheid deelstukken, vers of gekoeld of bevroren uitgevoerd door Vlaanderen per land van bestemming uitgedrukt in tonnage

	2022	Aandeel 2022
Nederland	21 961	22,4%
Italië	19 619	20,0%
Duitsland	16 981	17,3%
Polen	8 575	8,8%
Verenigd Koninkrijk	7 929	8,1%
Tsjechië (Republiek)	3 487	3,6%
Korea (Republiek)	3 131	3,2%
Frankrijk	2 154	2,2%
Filipijnen	1 981	2,0%
Denemarken	1 664	1,7%
Litouwen	1 235	1,3%
Bulgarije	907	0,9%
Griekenland	600	0,6%
Vietnam	599	0,6%
Spanje	588	0,6%
Gabon	549	0,6%
Zuid-Afrika	461	0,5%
Luxemburg	444	0,5%
Congo (Democratische Republiek)	382	0,4%
Oostenrijk	380	0,4%
Montenegro	369	0,4%
Maleisië	366	0,4%
Servië	347	0,4%
Ivoorkust	295	0,3%
Estland	229	0,2%
Hongkong	222	0,2%
India	220	0,2%
Congo	207	0,2%
Cyprus	197	0,2%
Slowakije	191	0,2%
Overige	1 653	1,7%
Totaal	97 923	

Bron: Nationale Bank van België, bewerkt door Departement Landbouw en Visserij

8. Er zijn geen cijfers beschikbaar over het aandeel van de eigen karkassen dat in Vlaanderen in bereidingen verwerkt wordt. Er zijn evenmin cijfers beschikbaar over het aandeel van de karkassen dat elders bereid wordt.
9. Tabel 4 en tabel 5 geven Vlaamse uitvoer weer van verwerkte varkensvleesproducten per land van bestemming.

Gerookt, gedroogd en gezouten varkensvlees omvat deelstukken zoals hammen, schouders, buikspek, halve baconvarkens en ontbeend varkensvlees (tabel 4). De belangrijkste bestemmingen voor deze producten zijn Frankrijk, Verenigd Koninkrijk en Nederland.

Worsten en bereidingen omvatten naast diverse worsten, fijn gehomogeniseerde bereidingen en conserven, ook deegwaarbereidingen met meer dan 20 gewichtspercenten varkensvlees (tabel 5). De belangrijkste bestemmingen voor worsten en bereidingen zijn Nederland, het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Duitsland en Spanje.

Tabel 4. Hoeveelheid gerookt, gedroogd of gezouten varkensvlees uitgevoerd door Vlaanderen per land van bestemming, uitgedrukt in tonnage

	2022	Aandeel 2022
Frankrijk	3 320	44,5%
Verenigd Koninkrijk	1 643	22,0%
Nederland	1 056	14,1%
Luxemburg	438	5,9%
Duitsland	424	5,7%
Italië	326	4,4%
Ghana	54	0,7%
Roemenië	51	0,7%
Chili	49	0,7%
Verenigde Arabische Emiraten	46	0,6%
Overige	60	0,8%
Totaal	7 466	

Bron: Nationale Bank van België, bewerkt door Departement Landbouw en Visserij

Tabel 5. Hoeveelheid worsten en bereidingen op basis van varkensvlees uitgevoerd door Vlaanderen per land van bestemming, uitgedrukt in tonnage

	2022	Aandeel 2022
Nederland	49 534	42,9%
Verenigd Koninkrijk	28 780	25,0%
Frankrijk	11 416	9,9%
Duitsland	7 573	6,6%
Spanje	5 223	4,5%
Zweden	2 712	2,4%
Denemarken	2 129	1,8%
Luxemburg	1 535	1,3%
Italië	1 548	1,3%
Tsjechië (Republiek)	1 111	1,0%
Nieuw-Caledonië	856	0,7%
Polen	322	0,3%
Congo (Democratische Republiek)	289	0,3%
Ierland	286	0,2%
Ghana	189	0,2%
Libanon	165	0,1%
Oekraïne	136	0,1%
Verenigd Koninkrijk (Noord-Ierland)	136	0,1%
Singapore	131	0,1%
Roemenië	78	0,1%
Bulgarije	108	0,1%

Hongarije	99	0,1%
Verenigde Arabische Emiraten	37	0,0%
Slovenië	80	0,1%
Oostenrijk	72	0,1%
Gabon	63	0,1%
Kameroen	58	0,1%
Russische Federatie	59	0,1%
Litouwen	56	0,0%
Chili	6	0,0%
Overige	560	0,5%
Totaal	115 346	

Bron: Nationale Bank van België, bewerkt door Departement Landbouw en Visserij

10. a) Gemiddeld bevat een karkas, afhankelijk van gewicht en type, zo'n 55% vlees, 30% vet, 10% beenderen en 5% huid. Grofweg kan men aannemen dat zo'n 60% van een karkas bestemd is voor vlees en vleesproducten. Typerend voor een varkenskarkas is echter dat bijna 100% van het karkas kan gebruikt worden. Delen van het varken die niet gebruikt worden voor menselijke consumptie zijn bijvoorbeeld beenderen, huiden, haren, vetten en diverse ingewanden. Deze delen worden gebruikt voor diverse doeleinden zoals voor de productie van collageen, gelatine, leder, enz.

Daarnaast zijn er de voorkeuren van de Vlaamse consument, waarbij men kiest voor populaire versnijdingen uit de verschillende deelstukken zoals spiering, varkenshaasje, ribstukken, mignonette, buikspek, enz. Producten zoals wangen, tong, kop en poten worden in Vlaanderen ook geconsumeerd maar in mindere mate. Eetbare producten die hier niet geconsumeerd worden, worden uitgevoerd naar bestemmingen waar deze producten wel gewenst zijn.

- b) Er zijn geen cijfers beschikbaar over het aandeel bijproducten niet bestemd voor humane consumptie dat in Vlaanderen een bestemming krijgt. Specifieke handelscijfers over de uitvoer van deze bijproducten afkomstig van varkens zijn evenmin beschikbaar.
11. Oren en poten volgen een apart verkoopcircuit, afhankelijk van de versnijdingsmethode van de karkassen. Het zogenaamde vijfde kwartier met koppen, oren en poten zit in handelscijfers vervat in het eetbaar slachtafval. Deze categorie omvat vers, gekoeld, bevroren, gedroogd, gerookt en gepekeld eetbaar slachtafval, zoals koppen, poten, staarten, oren, huid, beenderen en interne organen. De belangrijkste bestemmingen voor dit eetbaar slachtafval zijn Nederland, Ivoorkust, Duitsland, Denemarken, Frankrijk en de Filipijnen. Tabel 6 geeft de hoeveelheid eetbaar slachtafval weer die in 2022 door Vlaanderen is uitgevoerd per land van bestemming, uitgedrukt in tonnage. Levers, spek, varkensvet en reuzel zijn hierbij niet inbegrepen.

Tabel 6. Hoeveelheid eetbaar slachtafval uitgevoerd door Vlaanderen per land van bestemming, uitgedrukt in tonnage.

	2022	Aandeel 2022
Nederland	32 418	35,0%
Ivoorkust	10 323	11,2%
Duitsland	7 146	7,7%
Denemarken	4 379	4,7%
Frankrijk	3 907	4,2%

Filipijnen	3 323	3,6%
Polen	3 001	3,2%
Spanje	2 766	3,0%
Ghana	2 675	2,9%
Congo	2 668	2,9%
Angola	2 211	2,4%
Korea (Republiek)	1 720	1,9%
Congo (Democratische Republiek)	1 569	1,7%
Vietnam	1 425	1,5%
Ierland	1 311	1,4%
Hongkong	1 303	1,4%
Verenigd Koninkrijk	1 125	1,2%
Marokko	1 055	1,1%
Bulgarije	1 005	1,1%
Verenigde Arabische Emiraten	958	1,0%
Zuid-Afrika	907	1,0%
Italië	776	0,8%
Libanon	627	0,7%
Tsjechië (Republiek)	533	0,6%
Equatoriaal-Guinea	481	0,5%
Liberia	385	0,4%
Thailand	366	0,4%
China (Volksrepubliek)	215	0,2%
Haïti	186	0,2%
Kameroen	155	0,2%
Overig	1 622	1,8%
Totaal	92 538	

Bron: Nationale Bank van België, bewerkt door Departement Landbouw en Visserij

Op basis van de hierboven aangeleverde cijfers kunnen we dus stellen dat de boutade dat zo'n 30% van het varken hier door de Vlaming wordt geconsumeerd, weliswaar niet rechtstreeks meetbaar is, maar uit de beschikbare statistieken (productie, handel, consumptie) en uit kennis van de sector, wel als aannemelijk kan beschouwd worden.